

04165018 számú Becsüs megnevezésű szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzéseket megalapozó programkövetelmény

2 A programkövetelmény, illetve az ennek alapján szervezhető szakmai képzés

- 2.1 Megnevezése: Becsüs
- 2.2 Ágazat megnevezése: Kereskedelem
- 2.3 Besorolása a képzési területek egységes osztályozási rendszere (KEOR) szerinti kód alapján: 0416 Nagy- és kiskereskedelem

11 A képesítő vizsga megszervezéséhez szükséges feltételek és a képesítő vizsga vizsgatevékenységeinek részletes leírása:

11.1 A képesítő vizsgára bocsátás feltétele:

A szakmai képzés követelményeinek teljesítéséről, a képző intézmény által kiállított tanúsítvány.

Egyéb feltételek:

11.2 Írásbeli vizsga

- 11.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Értéktárgyak (ékszerek, dísz tárgyak, drágakövek, festmények, grafikák, bútorok, szőnyegek, üvegek, kerámiák-porcelánok, fegyverek, keleti régiségek, órák, ikonok, érmek, pénzérmek, papírpénzek, részvények, kitüntetések, jelvények) meghatározásához és kereskedelméhez szükséges ismeretek
- 11.2.2 A vizsgatevékenység, vagy részeinek leírása: Az írásbeli feladat minimum 100, maximum 120 feladtból áll, és az alábbi témakörök tanulási eredményeit méri:

11.2. 2.1

Művészettörténeti korok és főbb stílusjegyeik

A bútortörténeti stílusok, a különböző korokra jellemző bútorfajták

A bútorkészítéshez felhasznált fafajták

A különböző korok bútorkészítési technikái, a bútor felületdíszítési típusai, szakkifejezések

A bútorok készítésével foglalkozó műhelyek, mesterek, jellemző stílusjegye

A bútorok kiegészítése, átalakítása, restaurálása

Az ergonómia szerepe a lakáskultúra változásában

A különböző országokra és korokra jellemző szőnyegfajták (Anatólia, Kaukázus, Irán, Türkmen, Kína, Pakisztán, Afgán, India, Európa)

A szőnyegkészítés anyagai, színezési módok (természetes és mesterséges színezékek és felismerésük)

A szőnyegkészítés eszközei, technikái

Szőnyegekkel, kárpitokkal kapcsolatos szakkifejezések

A szőnyegek készítésével foglalkozó műhelyek, mesterek, jellemző stílusjegyek

A szőnyegek vizsgálatának szempontjai

A szőnyegek értékét befolyásoló tényezők, a szőnyeghibák

Másolás, utánérzés, szőnyeghamisítás

A különféle bútorok és szőnyegek becsértékének meghatározása

11.2.2.2

Ékszerek, dísz tárgyak az egyes művészettörténeti korokban

Ékszer és dísz tárgy típusok jellemzői

Készítési és díszítő technikák

Liturgikus rendeltetésű ötvöstárgyak

Általános drágakő tudomány: szakkifejezések, fizikai tulajdonságok, csiszolási formák

A gyémánt tulajdonságai, minősítése a 4C alapján, összetévesztési lehetőségei

A fontosabb színes drágakövek jellemzői

Szintetikus kövek, műtermékek, utánzatok tulajdonságai

Drágakő-vizsgáló eszközök, műszerek, módszerek

Nemesfémek fajtái, ötvözetei, jellemzői, ötvözetszámítás

Nemesfém-vizsgáló módszerek

Nemesfémek hitelesítése, a fémjelzés története

Ékszer- és fémjel-hamisítások módszerei, felismerésük lehetőségei

Az ékszerek, dísz tárgyak, drágakövek becsértékének meghatározása Az ékszerek, dísz tárgyak, drágakövek kereskedelmének sajátosságai

11.2.2.3

Az egyetemes és a magyar festészet korszakai, fejlődéstörténete, a kiemelkedő mesterek és alkotásaik

Az egyes festészeti irányzatokat meghatározó festőiskolák, műhelyek, azok legismertebb mesterei és alkotásaik

A festészeti műfajok az ábrázolás technikai eszközei

Festészeti technikák

Grafikák anyagai, különféle tintafajták

Száraz grafikai technikák

Sokszorosítási eljárások és jellegzetességeik

A mesterek jelzései, szignatúrái

Másolás, utánérzés, festményhamisítás, grafikai hamisítványok

A különféle festmények és grafikák becsértékének meghatározása

11.2.2.4

Az üvegművészet története, fejlődése

Az üvegyártás alapanyagai, díszítő technikái

Az üvegyártás központjai, mesterei

A kerámia-porcelán készítés története, fejlődése
A kerámia-porcelán készítés alapanyagai, díszítő technikái
A kerámia-porcelán jegyek és azonosításuk módszerei
Az ötvösművesség kialakulása, fejlődése
Ötvös technikák és díszítő eljárások
Nemesfémötvözetek, ötvösjegyek, fémjelek, ónjegyek
A fegyverek történeti fejlődése, fajtái, díszítő technikái
A keleti régiségek fajtái, jellemző díszítési technikái
Órák, mechanikus óraszerkezetek fajtái
Az ikonok szerepe, az ikonfestés technikái
Az ikonfestészet egyes központjai körül kialakult iskolák jellegzetességei
Egyszerűbb vizsgálati módszerek
Műtárgyhamisítványok, javítások, átalakítások
A különféle műtárgyak becsértékének meghatározása

11.2.2.5

Bevezetés a numizmatikába (alapfogalmak, pénzrendszerek áttekintése, szakirodalom, pénzverési technikák)
Klasszikus és hellenisztikus görög, kelta, köztársaságkori pénzverés
Kora császárkori pénzverés
Késő császárkori pénzverés
Koloniális pénzverés
Középkor – Magyarország és külföld (A középkori pénzverés kezdete, Árpádkor/dénár- periódus, késő középkor/garas-periódus, 6–16. század)
Habsburg-kori Magyarország és külföld (Magyar Királyság/Erdélyi Fejedelemség/tallér-periódus, 16–18. század) XIX. és XX. századi Magyarország és külföld:
Érmek tartásfoka, nemzetközi standardok, osztályozás
Pénzermék meghatározása (korszak, típus, tartásfok, ritkaság)
Pénzermék értékelése (aukciós és éremkatalógusok használata, értékelési standardok itthon és külföldön)
Pénzermék átvétele, leírása, éremhatározás
Numizmatikai tárgyak (papírpénzek, részvények, kitüntetések, jelvények) leírása, meghatározása katalógizálása
Ötvösségtörténet, ötvösművesség kialakulása, fejlődése
Ötvös technikák és díszítő eljárások
Nemesfémötvözetek, ötvösjegyek, fémjelek, ónjegyek
Érmek, pénzermék, numizmatikai tárgyak egyszerűbb vizsgálati módszerei
Numizmatikai hamisítványok, javítások, átalakítások
Utánveret, másolat, utánzat
A különféle érmek, pénzermék, numizmatikai tárgyak becsértékének meghatározása

11.2.2.6

Műtárgyak kereskedelmének sajátosságai
Kommunikáció a felvevőhelyen

Biztonsági, vagyonvédelmi előírások
Műtárgyvédelem, védett műtárgyak
Vállalkozási formák
Fogyasztóvédelem a kereskedelemben
A zálog fogalma, a zálog típusai, zálogtevékenység
Készpénzes felvásárlás, bizományosi konstrukció, aukciós tevékenység
A fogyasztói ár, készpénzes felvásárlási ár, a bizományi átvételi ár, az aukciós kikiáltási ár, és a zálogkölcson összegének kialakítása
Baleset-, munka-, tűz-, áru- és vagyonvédelem a kereskedelmi/zálog egységekben

Az alábbi feladattípusok közül legalább 4 jelenjen meg a feladatlapon:

- Esettanulmány értelmezése: a megadott szempontok szerint, a feladatlap által meghatározott gyakorlatorientált esetismertetéshez kapcsolódóan kell válaszolni a kérdésekre.
- Számítási feladat: a megadott adatok alapján egyszerű számításokat kell elvégezni.
- Feleletválasztás: legalább három megadott válasz közül kell megjelölni a helyes választ.
- Párosítás: képeket és meghatározásokat kell párosítani.
- Igaz-hamis állítások megjelölése: meg kell jelölni, hogy az adott állítás igaz, vagy hamis.
- Sorrendbe rendezés: pl.: stílusok, fémjelek, drágakő keménységi fokozatok.

11.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 180 perc

11.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes képesítő vizsgán belül: 40 %

11.2.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

Az értékelés a javítási-értékelési útmutató alapján történik. Az egyes kérdésekre, feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során részpont adható, de az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható. Ha a feladatnál többféle megoldás is lehetséges, akkor a javítási-értékelési útmutatóban közölt eljárástól eltérő megoldások is lehetnek teljes értékűek.

Az értékelés százalékos formában történik.

11.2.6 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerzhető összes pontszám legalább 51 %-át elérte.

11.3 Projektfeladat

11.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Értéktárgyak (ékszerek, dísz tárgyak, drágakövek, festmények, grafikák, bútorok, szőnyegek, üvegek, kerámiák-porcelánok, fegyverek, keleti régiségek, órák, ikonok, érmek, pénzérmek, papírpénzek, részvények, kítüntetések, jelvények) meghatározása, értékbecslése, felvásárlása/átvétele

11.3.2 A vizsgatevékenység, vagy részeinek leírása:

A projektfeladat hat gyakorlati feladatból és két választott vizsgatárgy meghatározásának szóbeli bemutatásából áll az alábbiak szerint:

1. vizsgarész: 10 db tárgy (ékszerek, dísz tárgyak, drágakövek) meghatározása, értékbecslése.
2. vizsgarész: 10 db tárgy (festmények, grafikák) meghatározása, értékbecslése.
3. vizsgarész: 10 db tárgy (bútorok, szőnyegek) meghatározása, értékbecslése.
4. vizsgarész: 10 db tárgy (üvegek, kerámiák-porcelánok, fegyverek, keleti régiségek, órák, ikonok) meghatározása, értékbecslése.
5. vizsgarész: 10 db tárgy (érmek, pénzérmek, papírpénzek, részvények, kitüntetések, jelvények) meghatározása, értékbecslése.
6. vizsgarész: 4 db meghatározott vizsgatárgy (ékszerek, dísz tárgyak, drágakövek, festmények, grafikák, bútorok, szőnyegek, üvegek, kerámiák-porcelánok, fegyverek, keleti régiségek, órák, ikonok, érmek, pénzérmek, papírpénzek, részvények, kitüntetések, jelvények) felvásárlása/átvétele a vizsgázó által húzott feladatban meghatározott konstrukcióban, a megfelelő bizonylat felhasználásával.
7. vizsgarész: 2 db, vizsgabizottság által választott vizsgatárgy (ékszerek, dísz tárgyak, drágakövek, festmények, grafikák, bútorok, szőnyegek, üvegek, kerámiák-porcelánok, fegyverek, keleti régiségek, órák, ikonok, érmek, pénzérmek, papírpénzek, részvények, kitüntetések, jelvények) meghatározásának és értékbecslésének szóbeli bemutatása, a tárggyal kapcsolatos szakmai beszélgetés lefolytatása a vizsgáztatóval.

11.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 500 perc, amiből az első, második, harmadik, negyedik és ötödik vizsgarész összesen 450 perc, a hatodik 30 perc, a hetedik vizsgarész 20 perc.

11.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes képesítő vizsgán belül: 60 %

11.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

11.3.5.1 Az ékszerek és dísz tárgyak vizsgálatakor a vizsgázók egy feladatlapot töltenek ki, amiben a következő szempontok szerint kell meghatározni a tárgyat: szakmai megnevezés, anyag, finomság, kő (amennyiben van benne), korstílus, készítés helye, készítés technikája, megjegyzés (jelzések, állapot), bruttó tömeg, becserék.

A drágakövek vizsgálatakor a vizsgázók egy drágakő-vizsgálati jegyzőkönyvet töltenek ki, amiben a következő adatokat kell rögzíteni: azonosító adatok; polarizskópos vizsgálat adatai; refraktométeres mérés adatai; mikroszkópos vizsgálat adatai; lumineszcencia; sűrűség; egyéb jellemzők; a vizsgálat eredménye; minősítés; becserék. Csak azon mérési adatok feltüntetése szükséges, amik feltétlenül szükségesek a kő beazonosításához és meghatározásához.

11.3.5.2 A festmények és grafikák vizsgálatakor a vizsgázók egy feladatlapot töltenek ki, amiben a következő szempontok szerint kell meghatározni a tárgyat:

festmény, grafika készítője, címe; készítés technikája, felhasznált anyag; jelzés; megjegyzés (állapot stb.); becsértéke.

11.3.5.3 A bútorok és szőnyegek vizsgálatokor a vizsgázók egy feladatlapot töltenek ki, amiben a következő szempontok szerint kell meghatározni a tárgyat: tárgy megnevezése; anyaga, készítés technikái; díszítési technikái, stílusa, kora; állapota, hibái, hiányosságai; becsértéke.

11.3.5.4 A műtárgyak vizsgálatokor a vizsgázók egy feladatlapot töltenek ki, amiben a következő szempontok szerint kell meghatározni a tárgyat: tárgy megnevezése, leírása; anyaga; kora, jelzése; mérete, sérülése; megjegyzés (tömeg, javítás stb.); becsértéke.

11.3.5.5 A numizmatikai tárgyak vizsgálatokor a vizsgázók egy feladatlapot töltenek ki, amiben a következő szempontok szerint kell meghatározni a tárgyat: tárgy megnevezése, leírása; anyaga; kora, jelzése; mérete, sérülése; megjegyzés (tömeg, javítás stb.); becsértéke.

A feladatlapok és a vizsgálati jegyzőkönyv értékelése a javítási-értékelési útmutató alapján történik. Az egyes szempontok és vizsgálati eredmények leírására vonatkozó pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza.

Az értékelés százalékos formában történik.

Projektfeladat	Értékelés
1. vizsgarész	14%
2. vizsgarész	14%
3. vizsgarész	14%
4. vizsgarész	14%
5. vizsgarész	14%
6. vizsgarész	10%
7. vizsgarész	20%

11.3.6 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 51 %-át elérte.

11.4 A vizsgatevékenységek lebonyolításához szükséges személyi feltételek: A vizsgabizottságban legalább két olyan személynek lennie kell, akik rendelkeznek valamilyen szakirányú becsüsi végzettséggel, vagy szakirányú felsőfokú végzettséggel.

11.5 A vizsgatevékenységek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

arany ékszerek, ezüst ékszerek, hamis ékszerek, ezüst dísz tárgyak, alpakka dísz tárgyak
gyémántok, színes drágakövek, szintetikus kövek, műtermékek, utánzatok
festmények, grafikák és hamisítványok
bútorok, szőnyegek és hamisítványok
műtárgyak (üvegek, kerámiák-porcelánok, dísz tárgyak, fegyverek, keleti régiségek, órák, ikonok) és hamisítványok
érmek, pénzérmék, numizmatikai tárgyak és hamisítványok (utánveretek, másolatok, utánzatok)

katalógusok, jegykönyvek (kerámia-porcelán jegyek, ötvösjegyek, fémjelek, ónjegyek), szignótárak, aukciós- és éremkatalógusok
gyémántteszterek
nappali fény lámpák
karátkések
hakák
Leveridge-gauge
karátmérleg
számológép
kézi nagyítók
nagyítók
UV- A/C lámpa
mérleg két tizedes pontosságú
hosszúsági mérőeszköz
összehasonlító kősorozat
polariszkópok
refraktométerek
drágakő-mikroszkópok
UV-lámpa: rövid, hosszú hullámhosszú
reflektométer

11.6 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei:

A gyakorlati vizsgatevékenységen belül az 1-5 vizsgarészek teljesítése alól felmentés adható abban az esetben, ha a vizsgázó rendelkezik az adott tárgykörben becsüs (bútor – szőnyeg, ékszer, festmény, műtárgy, numizmatikai,) szakképesítéssel. Felmentés esetén az adott vizsgarész 14%-kal kerül beszámításra a projektfeladat értékelésébe.

11.7 A képesítő vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok:

Az írásbeli vizsga megszervezhető számítógépes online környezetben. A vizsgán számológép használható.

A projektfeladat megoldásához a vizsgázó saját jegyzetei, táblázatai, katalógusai, vizsgáló és mérőeszközei, valamint számológépe, telefonja használható.

11.8 A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek: -

12 A szakmai képzés megszervezéséhez kapcsolódó különös, egyedi, speciális feltételek
--

A szakmai képzés keretében elengedhetetlen, hogy a résztvevők valódi értéktárgyakat (ékszerek, dísz tárgyak, drágakövek, festmények, grafikák, bútorok, szőnyegek, üvegek, kerámiák-porcelánok, fegyverek, keleti régiségek, órák, ikonok, érmek, pénzérmék, papírpénzek, részvények, kitüntetések, jelvények) is vizsgáljanak, használják a vizsgálathoz szükséges eszközöket. Az alábbi lista tartalmazza a képzés megszervezéséhez szükséges felszerelések minimumát.

arany ékszerek, ezüst ékszerek, hamis ékszerek, ezüst dísz tárgyak, alpakka dísz tárgyak
gyémántok, színes drágakövek, szintetikus kövek, műtermékek, utánzatok
festmények, grafikák és hamisítványok
bútorok, szőnyegek és hamisítványok
műtárgyak (üvegek, kerámiák-porcelánok, dísz tárgyak, fegyverek, keleti régiségek, órák, ikonok) és hamisítványok
érmek, pénzérmék, numizmatikai tárgyak és hamisítványok (utánveretek, másolatok, utánzatok)
katalógusok, jegykönyvek (kerámia-porcelán jegyek, ötvösjegyek, fémjelek, ónjegyek), szignótárcák, aukciós- és éremkatalógusok
próbakövek
nemesfém karctűk (próbatűk)
próbasavak (14 kt-os, 18 kt-os, salétromsav, platinasav, ezüstvíz)
gumikesztyű
csiszoló vászon
kézi nagyítók
nagyítók
fapálcika
gyémántteszter
nappali fény lámpák
karátkések
hakák
Leveridge-gauge
karátmérleg
mérleg két tizedes pontosságú
gyémánt szín-összehasonlító kősorozat
számológép
fényképmásolatok
katalógusok, jegykönyvek
cérnakesztyű
polarizskópok
refraktométerek

drágakő-mikroszkópok
UV- A/C lámpa
dikroszkóp
hosszúsági mérőeszköz